

Nr 61*Memorial angående instruktion för bankoutskottet.*

Enligt § 9 av den för bankoutskottet gällande instruktionen åligger det utskottet »att före riksdagens slut, under fästat avseende å de angående riksbanken och riksgäldskontoret vidtagna författningar, hos riksdagen föreslå instruktionen för bankoutskottet vid den nästpåföljande riksdagen.»

Vid den granskning av den för innevarande års bankoutskott fastställda instruktionen som utskottet företagit såsom förberedelse för fullgörandet av ovan angivna åliggande har utskottet särskilt prövat möjligheten att slopa den hittills gällande begränsningen av instruktionens giltighet till endast nästkommande års riksdag.

Om bakgrunden till denna begränsning må följande anföras. En instruktion för bankoutskottet utfärdades första gången år 1710 i anledning av då uppkomna speciella förhållanden. Vid detta tillfälle liksom vid riksdagar senare under 1700-talet och i början av 1800-talet avsåg utfärdade instruktioner det vid samma riksdag tillsatta bankoutskottet. Vid 1817—1818 års riksdag infördes emellertid bestämmelsen att bankoutskottet skulle till riksdagens fastställande framlägga förslag till instruktion för nästkommande riksdags bankoutskott. Anledningen härtill var »det vid denna Riksdag nära inträffade fall, att Banko-Utskottet ej skulle kunnat formeras eller bringas i activitet, i följd af uppkomne discusioner om den Instruktion hvarefter det skulle sig rätta». Genom den nya anordningen avsågs att »för alltid undanrödja en sådan möjlighet; men på sätt att vägen till rättelse i behörig ordning, tillika vore gifven och stadgad». Den fastställda instruktionen skulle sålunda, ungefär såsom föreskrivs också i den nu gällande instruktionen, tjäna till efterrättelse intill dess riksdagen fann anledning att, efter utskottets hörande, göra ändring däri.

I 1810 års riksdagsordning förekom i den paragraf som handlade om bankoutskottet en hänvisning till »den särskilda Instruction, som af Rikens Ständer wid wharje Riksdag kommer för Utskottet att utfärdas». I motsvarande paragraf i 1866 års riksdagsordning, § 41, saknas däremot en sådan hänvisning. Något grundlagsstadgande om bankoutskottets instruktion finns sålunda inte.

Det årliga förnyandet av instruktionen framstår numera som en överflödig formalitet. I sammanhanget må nämnas att intill år 1924 årligen utfärdades nytt reglemente för riksbankens styrelse och förvaltning och intill år 1930 likaledes nytt reglemente för riksgäldskontoret, medan numera

dess reglementen i likhet med andra författningar är giltiga tills vidare samt ändras och omtrycks i mån av behov. En sådan översyn av den utav föregående riksdag utfärdade instruktionen som ursprungligen förutsatts ske med avseende på utskottsverksamheten under den nya riksdagen kommer i praxis inte till stånd; erforderliga ändringar vidtas i stället först vid riksdagens slut i det att instruktionen för bankoutskottet vid den påföljande riksdagen ändras. Det bör också framhållas att bankoutskottet under vaderiksdag (senast 1958) formellt saknat instruktion till följd av att sådan icke utfärdats före riksdagsupplösningen.

Vad här sagts jämte den omständigheten att riksdagen och dess utskott alltmer framstår som kontinuerligt verksamma organ talar enligt utskottets uppfattning för att instruktionen nu bör ändras så att den blir giltig icke blott under den riksdag som följer efter utfärdandet utan tills vidare intill dess riksdagen beslutar om ändring i densamma. Utskottet föreslår alltså att den avslutande paragrafen i instruktionen ges den lydelse som framgår av *bilaga* till detta memorial (§ 7 i föreslagen lydelse, svarande mot § 9 i nu gällande instruktion). Vid utformningen av den nya versionen har utskottet av stilistiska skäl i möjligaste mån bibehållit hittills använd språkdräkt.

I konsekvens med den sålunda föreslagna ändringen bör instruktionens rubrik ändras till »instruktion för riksdagens bankoutskott». Vidare bör, på sätt framgår av bilagan, ordet »årligen» inskjutas i § 1.

Enligt § 8 har utskottet att utfärda instruktion m. m. för delegerade för riksdagens verk. Sedan denna institution under år 1966 upphört, bör paragrafen utgå. Även § 7, som innehåller föreskrift om utskottets befattning med utgivandet av bankoreglementet och reglementet för riksgäldskontoret, synes böra utgå. Under förutsättning av riksdagens bifall till vad utskottet hemställt i sitt memorial nr 55 kommer nämligen från och med den 1 januari 1967 de nämnda reglementena och ändringar däri att publiceras i Riksdagens författningssamling. De avsedda bestämmelserna angående denna författningssamling reglerar tillfyllest det förfarande som framdeles skall tillämpas i stället för det som anges i den här berörda paragrafen. Sedan §§ 7 och 8 utgått bör, såsom redan antytts, § 9 i sin ändrade lydelse övertaga paragrafnumret 7.

Instruktionen för bankoutskottet kommer efter de nu föreslagna förändringarna alltjämt att ha en ålderdomlig prägel och att i fråga om såväl sakligt innehåll som språklig utformning bära vittne om de gamla traditioner på vilka vissa grenar av utskottets verksamhet är baserade. Däremot kommer den icke att på ett adekvat sätt ge uttryck för de speciella funktioner som, utöver utskottens gängse uppgifter, skall fullgöras av bankoutskottet med avseende på riksdagens verk och den inre riksdagsförvaltningen. En mera allmän översyn av instruktionen synes emellertid böra

anstå i avvaktan på tillkomsten av en ny riksbankslag. Såsom utskottet flerdigång uttalat, senast detta år i sitt utlåtande nr 24, räknar utskottet med att bankofullmäktige är inriktade på att utan dröjsmål framlägga förslag till revision av riksbankslagen. Till den del (§ 6) som instruktionen berör besvärspövning torde den få omarbetas i samband med att — såsom är att vänta till följd av riksdagens nyligen fattade beslut i anledning av sammansatt konstitutions- och bankoutskotts betänkande nr 2 — viss besvärspövning inom riksdagens område förläggs till regeringsrätten. Utskottet har därför inte funnit anledning att nu påkalla den ändring av § 6 som en strävan efter större fullständighet och följdriktighet i och för sig kunde motivera.

Åberopande vad här anförts hemställer utskottet,

att riksdagen må besluta att såsom instruktion för riksdagens bankoutskott skall från och med nästkommande riksdag gälla den instruktion som utfärdats för innevarande riksdags bankoutskott, med de ändringar i densamma som framgår av *bilaga* till detta memorial.

Stockholm den 8 december 1966

På bankoutskottets vägnar:

C. G. REGNÉLL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Ståhle, Hilding, Gustaf Henry Hansson, Åke Larsson, Palm, Åkerlund och Larfors;

från andra kammaren: herrar Regnéll, Berglund, Franzén i Motala, Börjesson i Glömminge, Bengtsson i Landskrona, Larsson i Umeå, Rask och Haglund.

Förslag
till
ändring i instruktionen för bankoutskottet

§§ 1 och 9 ändras enligt följande. §§ 7 och 8 utgår.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

§ 1.

Utskottet äger att vid sitt första sammanträde emottaga följande berättelser, nämligen:

1:o) av bankofullmäktige om riksbankens tillstånd, rörelse och förvaltning i dess helhet;

2:o) av styrelserna över riksbankens avdelningskontor, om dessa kontors rörelse och förvaltning; samt

3:o) av riksgäldsfullmäktige, om riksgäldskontorets ställning och förvaltning;

4:o) av styrelsen över riksdagsbiblioteket, om bibliotekets tillstånd och förvaltning;

åliggande utskottet — — — — — upplupna bankovinsten.

§ 7.

Sedan riksdagen, efter utskottets förslag, fastställt de ändringar, som funnits nödiga uti det för riksbankens rörelse och förvaltning gällande reglemente, äger utskottet att, efter omständigheterna, antingen särskilt, såsom ändringar och tillägg i reglementet, till fullmäktiges efter rättelse meddela, vad sålunda blivit antaget och beslutat, eller ock, med ledning av riksdagens beslut och med bibehållande av de stadganden, vilka icke blivit upphävida eller ändrade, i ett helt sammanfatta nytt reglemente, att efter riksdagens slut vid riksbankens förvaltning tjäna till efter rättelse.

Vad sålunda stadgats skall äga motsvarande tillämpning med avseende å reglemente för riksgäldskontoret.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

§ 8.

Det åligger utskottet att utfärda instruktion för delegerade för riksdagens verk. Utskottet har därjämte att meddela föreskrifter rörande ersättning till delegerade samt rörande gäldande av kostnader för delegerade.

§ 9.

Utskottet åligger att före riksdagens slut, under fästet avseende å de angående riksbanken och riksgäldskontoret vidtagna författningar, hos riksdagen föreslå instruktionen för bankoutskottet vid den nästpåföljande riksdagen, vilken instruktion, sedan den av riksdagen blivit prövad och fastställd, kommer att tjäna till efterrättelse, intill dess riksdagen, efter utskottets hörande, någon förändring därutinnan beslutar.

§ 7.

Denna instruktion skall, sedan den av riksdagen blivit prövad och fastställd, tjäna till efterrättelse, intill dess riksdagen, efter utskottets hörande, någon förändring därutinnan beslutar. Utskottet åligger att, under fästet avseende å de angående riksbanken och riksgäldskontoret vidtagna författningar, hos riksdagen föreslå de förändringar i instruktionen vilka utskottet finner nödiga.